

СРПСКИ СИОН

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

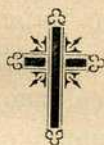
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредник: САВА ПЕТРОВИЋ.

Број 29.

У НОВОМ САДУ 22. ЈУЛА 1891.

Год. I.

Василије Живковић,

окожни протопресвитер и парох панчевачки, посланик срп. цркв. нар. сабора,
члан нар. цркв. митрополитског савета, епарх. консисторије и админ. одбора,
председник срп. прав. црквене општине панчевачке.

1819 † 1891.

„Памать праведныхъ съ похвалами.“ П. С. гл. 10. с. 7.

По вољи неиспитаног промисла божјег, без чијег знања „нити птица с
крова слеће, нити коса с главе пада“, а љутом силом времена, која руши и
обара куле и градове, а камо ли неће горда господара кула и градова, под
том силом, која, угасив давно пламен младости, исцрпив силу мисаону и пуноћу
снаге људске, угаси се 25. јуна о. г. један драгоцен живот, уморне руке своје
прекрсти, и замени живот овај животом, по лепој нам песми црквеној, лепшим
и бољим: одлични свештеник, мудар и добар старешина, врстан трудбеник на
пољу народног нам живота и добра, *песник и књижевник, проша Васа Живковић.*

Црни гроб прогутао је своју жртву. Немила и неумитна смрт својим
леденим прстима занемала и заледила уста врсног беседника и проповедника,
уочила срце, које је тако топло љубило своју цркву и народ свој.

Трошно тело, љуску душе, прах предадосмо праху, али оно, што и саму

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
смрт побеђује, што је човеку једина утеха, душа, та неугасива искра, лепо и поштено име, плодови просвећеног ума, племенита дела, све то побеђује смрт и живи по смрти, живи до века.

Овако врлом покојнику, одличном слуги олтара и божјега и народнога, родољубу, једном по превасходству првом љубитељу књиге нам српске, песнику и књижевнику, „достојно и праведно јест“ да се поклонимо и клањајући се светлом имену и раду његову, да на овом месту а на листови ове књиге нам лепе, учинимо помен као захвални пријатељи и савременици му, угледа и подстрека ради потоњем нараштају, који пође стазом живота и рада тешке али лепе службе свештеничке.

* * *

Василије Живковић родио се у Панчеву 1819. године 31. јануара, од родитеља пароха Тодора Живковића и матере Софије. У месту свог рођења походио је основне школе а по свршеним основним школама, дадоше га родитељи да би постигао вишег образовања на гимназијске науке у Ср. Карловце, а после на науке философске у Сегедин, а на правне у Пешту и Пожун. Св. богословију изучио је у Вршцу, те како осећаше испрва воље и наклоности, мишљаше да се посвети чину монашком. Али 1845. године, лицем о Петрову-дне умре му напрасном смрћу отац, и поп Васа, да му мајка, како му се остала браћа разишла беху са огњишта домаћег, не остане без бранитеља и хранитеља, раскиде са својим мислима и жељама, те се реши и приволи реду белог свештенства, оженивши се Аном рођ Хранислав. Године 1845 у очи Божића, рукоположи га покојни епископ темишварски Пантелејмон Живковић за пароха панчевачког, у ком је својству деловао све до 1868. године, до смрти многозаслужног и општељубљеног тада старешине проте Косте Арсеновића. Смрћу проте Косте, умоли црквена општина панчевачка епископа вршачког Емилијана Кенгелца путем депутације најугледнијих јој чланова, да протопопско место попуни личношћу, која је тог места достојна и способна. а та је парох В. Живковић. Епископ Кенгелац, који је љубио и волио Панчево и свесно му грађанство панчевачко, именује 23. маја 1868. год. поп-Васу за проту. и тиме испуни жељу своје „челенке“, како он о Панчеву обичај имађаше говорити.

Као парох панчевачки беше покојник обљубљен и стицао је љубави и поштовања у својих суграђана, који ту љубав и то поштовање према пароху и проти своје сачуваше ето до саме смрти му.

Прота Васа беше срце и душа пре-рескриптуалној општини, којој је као секретар од 1841—1869, све док се није сходно законским прописима организовала, вољно и драговољно послужио и много својим знањем и заузимљивошћу користио, заступајући је достојно према тадашњим вишим духовним властима с једне, и милитарним с друге стране.

Од године 1846—1860 вршио је дужност катихетску на тако званој математици; а од г. 1863—1873 беше *вероучиштел* на кр. реалци и *професор* српског језика. Много је данас ученика његових, који се с поносом сећају свога учитеља и катихете, који је умео и знао својим ђацима онако слатко омитити светиње своје лепе вере и матерњег језика.

Године 1866 изабран беше за члана апелаторије а доцније би сабором изабран

за члана миширополишког савета. Поверењем народа и свештенства одликован, прота Васа беше послаником на свима нашим саборима од 1864—1890. год. Године 1883 одликовао га је епископ вршачки Е. Кенгелац „за ревносну и плодносну службу свештеничку“ надбедреником. Црквена општина панчевачка 11. нов. 1884. г. у седници главне скупштине своје, изабра проту Васу једногласно за свога председника, на ком је месту све до смрти своје вољно и с пуно љубави издржао.

Кад се 1866. године навршило проти Васи пуних четрдесет година свештеничке службе, пријатељи му и поштовачи хтедоше тога дана прославити јубилеј службе му, али прота, које по скромности и што никад не љубљаше и не миловаше велике и бурне светковине, које по недугу своје болести, умоли пријатеље, да том приликом не чине никаквих припрема, те ови по жељи му и учине и ограниче славу на проста подворења и честитке. Црквена општина панчевачка пак, ценећи му заслуге за цркву и просвету, закључи у главној скупштини својој изразити му протоколарну захвалност а као знак вечног признања набавити му слику за општинску дворану. (Слика је од Уроша Предића.) Године 1889 кад је покојник навршио 70. годину како је света угледао, црквена општина, своме сину, пароху, проти и председнику општине у знак захвалности а за заслуге му, предаде лавор венац од сребра, што је покојнику врло мило било.

Покојни прота В. Живковић, као свештеник, можемо слободно рећи, потпуно је био дорастао своме високоме позиву и чину. Цркви својој беше одан, народу искрени пријатељ, који се никад и у најтежим тренутцима живота народног није делио од народа и жеља народних. Располагао је врло лепим знањем и искуством. Претпостављене му власти штоваху га, а потчињени му, љубљаху га са доброте и очинске благодати.

Као црквени беседник, особито у млађим годинама, одликоваше се особитим говорничким даром. Умео је беседити језгровито, а чистим, лепим и разумљивим језиком. Литургијао је достојанствено; глас му беше чист, соноран; појао је вештачки и умилно. Агенде протопресвитерата водио је савесно и тачно.

Од младости, па ето све до часне му старости пратио је он и живо се интересовао за сваку појаву у животу народном. Књигу је српску особито миловао, потпомагао и распростирао. У богатој му библиотеци, сем страних класичких и особенитих дела по разним гранама науке, наилазимо на скоро сваку књигу српску. Ма ко му се обратио с молбом, да књигу препоручи, он је драговољно, често лично сам купио претплату и распростирао књигу. Кад је године 1873. основана општинска библиотека, данас једна од највећих и најугледнијих међу српским општинама, прота Васа беше међу првим утемељачима, поклонивши до смрти му 800 дела, све бираних књига. А и по смрти ето, добротом кћери му г. Софије Ђурковић, допаде библиотеци црквене општине леп поклон, све по избор то српских, то немачких књига.

Одлични свештеник, негда деловођа а по том председник срп. правосл. цркв. општине панчевачке, ревни старешина протопопијата, опробани пријатељ свог народа, искрени и одани пријатељ свештенству — ето то је био покојни прота В. Живковић!

Васа Живковић беше и песник, и то песник, који ако је и певао кратко, али је певао слатко. Истина цвеће певаније проте Васе није удбуњено и убокорено, малену

су то стручци и китице песама и песмица лирских, али су испеване из душе и срца свога доба, из утисака живота и света, у ком се песник кретао и живео, а то и јесте аксијом за праву појезију, по којој се познају прави лирски песници.

За ране младости изишао је на глас у народу својим песамама, које сретном композицијом Ђурковића негда коровође панчев цркв. пев. друштва, омилише срцу и грлу народном.

Као песник појавио се прота Васа на српском Јеликону, кад по на њему отпоче вејати чистији и свежији зрак. Од својих савременика, запевао је он лепим језиком народним, те можемо рећи, да је био претеча потоњем славују нашем Бранку Радичевићу. Песме су му, то под правим именом, то под омиљеном му променом имена угледале света у тада највиђенијим и у нас најбољим књижевним листовима: „Скоротечи“, „Срп. Нар. Листу“, „Бачкој Вили“, „Голубици“, „Зимзелену“ и „Подунавци“. Савременици му беху: Малетић, Суботић, Боројевић, Срб-Милутин (Никанор Грујић, Станко Враз и т. д. С протом Васом леже у гроб последњи гардиста старе нам гарде родољубивих песника, што их је банатска колевка одљуљала; прије њега прогута црни гроб *Ј. П. Стерију, Ђуру Јакшића и Ђ. Малешкића.*

Је ли проти Васи говело, да који миомирни цветак из туђег перивоја пресади у свој перивој, он је, владајући необично лепо језиком немачким, и на речи и на писму, вештачки умео то заседнути одећом српском, оку српском угодном, и заданути духом, српској души и срцу пријатним и милим. Особито лепо превео је Шилерова „Гњурача“ и Клајстову „Химну Богу“.

Најпознатије су му песме: „*Радо иде Србин у војнике*“; „*Одби се бисер грана*“; „*Ајдуци*“ („Већ из густог луга купе се ајдуци“, Зимзелен 1847).

Но да пођемо ближим редом:

а.) У „Скоротечи“ (1842. издавао Дим Јовановић) бр. 3. „*Љубошевац*“ (позната обљубљена песма: „*Ти плавиш зоро златно*“); бр. 7. „*Љубичица*“ (по Гете-у); бр. 17. „*Граничар*“ (балада по Ј. Н. Јогл-у: „*Der Cordonist*“); бр. 29. „*У славу Њ. С. Јосифа Рајачића*“; бр. 33. „*Цвеш*“; бр. 38. „*Девојка*“; „*Гњурач*“ (по Шилеру „Скоротеча“ 45. бр.); „*Рибар*“ (Гете) 51. бр.; „*Мојему пријашељу Д. Тиролу Србину у споменицу*“ 71. бр.; „*Чедоубишелка*“ (Шилер) 74. бр.

б.) У „Срп. Нар. Листу“ (издавао Теодор Павловић) за 1842. бр. 27. „*Сави Текелији*“; бр. 29. „*Косово*“; бр. 48. „*Радост и жалост*“.

в.) У „Бачкој Вили“ (1845. издавао Др. П. Јовановић) „*Лета Маца*“ („српске кћери чарнооке“), „*Једној Срикињи*“ у споменар, Stammbuch.

г.) У „Зимзелену“ (за 1847. издавао А. Андрић) „*Гроб Обилића*“, „*Баук*“ (превод од Гете-а), „*Црни Борђе*“; (за 1848. г) „*У славу божију*“; (превод од Клајста) „*Даће Бог*“; „*Младој невести*“; „*Турској раји*“; „*Југ Богдан и његови синови*“ (Кантата-сцена за бас и хор сложена у музику и певана у Панчеву).

д.) У „Подунавци“ (издавао Љ. Ненадовић) бр. 33. 1848. Одзив на песму: „*Устај устај Србине*“.

е.) У „Голубици“ (издавао М. Светић 1844. г.) „*Ода преузвишеном Србину Сими Милутиновићу (Чубри Чојковићу)*“.

Има у преводу и рукопису *Емилију Галошијеву* од Лесинга

У Панчеву је у 40 тим годинама било добровољно позоришно друштво. Жив-

ковић је за разне представе припремао и певао песме, које је Ђурковић компоновао, јер у оно доба био је укус за песме при представама веома развијен у срп. публици.

Лепу даворију „*Гадо иде Србин у војнике*“ компоновао је капелмајстер тадашњи Јахинец.

Његова је песма и „*Орао кликће са висине*“. —

Голема је штета по нашу књижевност, што је покојни прота тако рано престао певати, а голема е тога, што је тој врсти књижевности нашој било и биће увек потребно песника с осећајима, племенитим, узоритим, питомим и њежним, а мислима здравим и лепим.

Нема сумње, да се међу папирима пок. проте налази још више лепих песмица, особито пригодних, а биће леп и повелик део његових цркв. беседа и проповеди. Грехота би било, да се све то не покупи, те да света не угледа. Очекивати је од пријатеља покојникових и поштоване му родбине, да у овом погледу учине задоста жељи поштовача покојникових и књижевности наше а и сени заслужног свештеника и књижевника.

На могили милог песника кличемо: Слава ти, прото песнице!

* * *

Погреб проте Васе Живковића беше ваистину величанствен. На глас о смрти му забрујаше сва звона на овд. српским црквама, на којима се лепршаше по ваздуху црна застава у знак туге и жалости за врлим свештеником и старешином црквеним. Пошто је по пропису учињен помен и покојник обучен у свештеничко одјејаније а смештен у мртвачки сандук, отпочело је месно свештенство читати св. евангелије.

Тога дана пре подне сазван беше црквени одбор у седницу, у којој потпредседник објавивши смрт проте и председника цркв. општине, беше једногласно закључено, да се с обзиром на велике заслуге покојника око општине црквене погреб спроведе о општинском трошку; да се депутативно кондоленција изрази покојниковој породици, и да се у име општине положи венац на самртни му одар. Црквена општина штампала је и посмртнице и разаслала свима општинама у подручју протопопијата и многим другим већим општинама и вишим црквеним и автономним властима. У договору с парохијским звањем саопштена је смрт протина оближњем свештенству и цркв. општинама, а цркв. одбор, да би одржао ред и да би тужна свечаност испала онако, како то иште углед и општине и углед покојника, начинио је и штампао распоред при сироводу којим се имаћаху управљати свештеници цркв. општина, изасланици цркв. општина из околине, месне разне власти и корпорације.

Око 5 часова по подне искупи се већ многобројно свештенство из протопопијата и оближњих села и вароши, а и силан свет окупирао је порту и улице којима ће спровод пролазити, а прозори по кућама главних улица беху пуни. Свештенство се обукло у храм цркве успенија пресв. Богородице, одакле је у орнату све двоје по двоје отишло стану покојника, где је учињен помен а покојник ношен свештеницима, донесен је у цркву, где је опело сходно пропису учињено. Српско цркв. певачко друштво, под управом г. Шрама из Београда (јер коровођа Топаловић беше на допусту) појало је тужне песме црквене, као и целог пута до гробља, наизменце с овдашњим збором учитељским.

На опелу начелствовао је високопреч. г. архимандрит грчетешки *Иларијон Руварац*, уз асистенцију игумана Војловице препод. г. Јосифа Јорговића, и г.г. протопресвитера Јефте Вукадиновића из Земуна, Новице Лазаревића проте београдског, Ал. Стојадиновића проте бело-цркванског, свештеника и ђакона из Београда, за тим: Л. Поштића пар (Брестовац), В. Богосављевића пар. (Баваниште), М. Радосављевића (Перлез), Петра Ђурчића нам. (Томашевац), Луке Болгарића пар. (Баранда), Б. Новаковића (Црепаја), Ј. Кнежевића (Ковин), Н. Милутиновића (Плочица), Н. Мојића (Јарковац), П. Болгарића (Долово), Д. Руварца (Земун), Ј. Поповића (Ботош), Ст. Радосављевића (Омољница), В. Радованчева (Црепаја), Ј. Станијана (Чента), Ј. Малушева (Ново Село), М. Рајина (Сефкерин), М. Ракића (Долово), Ал. Каменковића (Ботош) и двојице монаха војловичких. Месно свештенство ишло је с породицом иза сандука.

У цркви по св. евангелију опростио се с покојником парох г. *Д. Радловић*, нацртавши у кратко живот покојника као свештеника, и набројив му заслуге око срп. цркв. општине панчевачке. Црква беше дупком пуна света, а силан свет остао је у порти, јер неје могао ући. Из цркве изнесоше покојника свештеници и положише му сандук у велелепну и сјајна погребна кола општинска. Поред кола носила је оvd. тргов. омладина венце, што их општине, пријатељи и поштоватељи на самртни одар положише.

Улице којима је спровод ишао, беху начичкане светом. Кад је спровод стигао до пред гробљанска врата, скидоше покојника и метоше га на носила. Ту се, прије него што ће му тело предати мајци земљи, опрости с покојником парох *Лука Пошовић*, рекав ко је и какав беше прота Васа као песник. После говора отпратише покојника свиколици свештеници и пријатељи до вечне му куће.

Тужна, али величанствена и достојанствена свечаност ова обављена је у најлепшем реду.

Изрази саучешћа које породици које општини стизали су многи. В. сл. саб. одбор изјавио је своје саучешће цркв. општини. Депутација пев. друштва „Станковић“ из Београда изразила је своје саучешће породици; а као израз саучешћа, туге и жалости, сведоци су они многи венци положени на самртни одар покојников. Од цркв. општина положише венце: I. панчевачка, перлеска, јарковачка, ботоска, ковинска; даље II. панчевачко срп. цркв. певачко друштво; III. свештенство месно и протопјата; IV. новосадски поштовачи, који му и посмртницу с ликом на глас смрти му штампати дадоше; V. Братство манастира Војловице; VI. Благодарни ученици (негда вел. реалке); VII. Др. Св. Касапиновић; VIII. Петар Болгарић, парох доловски и IX. Љуба, Милан и Мила. —

На погребу видесмо многе му пријатеље и поштоваче са стране, који су похитали да укажу последњу почаст пријатељу и познанику проти Васи. Од стране епархијске управе у Вршцу видесмо поред преч. г. проте Стојадиновића и г. Николу Мандукића, консист. бележника; из Земуна предс. цркв. општ. г. Барјактаровића и пуковника у миру С. Давидовца; из Београда дра Батута и проф. вел. школе Драгишу Милутиновића; из Н. Сада гг. Тону Хаџића, секретара „Матице Српске“, проф. Бл. Бранчића, штампара Арсу Пајевића и трг. Љ. Стефановића, а и многе друге, који нека нам опросте, што им се у овај мах не могасмо сетити имена и изређати их.

* * *

Прости ми, блажена сени покојникова, јер се бојим, да нисам, чинећи ти помена овако слабачким речима може бити умалио лепу славу имена твога и заслуге светих дела твојих. Одликовао си ме за живота љубављу и поверењем, бићу ти захвалан, и докле год буде воља Бога великога, док живим, чинићу помена души твојој на олтару, који ти је толико мио био, а на ком си пуних четрдесет и пет година бескрвну жртву Свемогућем приносио.

Тебе нам више нема. Али дух твој диже се над гробом твојим, те нам светли и светлошћу својом подржава помен аџе, дичног имена и лепог родољубља, а из душе и грла нашег мами захвално признање које ће се преливати са усана наших у топлим и искреним речима :

„Слава проши Васи, Бог да ги просиши,“
У Панчеву.

Л. П.

НЕЛОЈАЛАН И НЕСОЛИДАН ПОСАО.*)

раво сте рекли, г. уреднице, да су данас чудновата времена. Човек не може рећи ни за поздрав владике једнога да је леп, ако га до последње тачке не прочита. Данас не смете ником веровати.

Ни ја нисам веровао нашим новинама, кад су о Ускресу доносиле вест, да је просвећени владика Задарски г. *Никодим Милаш*, у службеном своме поздраву клиру и народу епархије своје, прогласио Његову Светост, патријарха српског, пријатељем уније. Мислио сам, да је то нека недотуљива мистификација. Али сам мислио и то, да се наши новинари несу ваљда бунике најели, да баш незаслужно припишу то откривење човеку, коме је „Србобран“ претио да ће му документима доказати, да ради у корист уније, а „Браник“ му крупно довикивао: доле образину докторе *Никодиме Милашу*! Не велим, да су ти листови имали тада право, јер ево г. Милаш неје се поунијатио, већ је милошћу Његовог Величанства постао православним владиком. Но као што ја тада њима не веровах, кад су говорили против г. Милаша, исто тако не веровах им ни сада, кад су говорили његовим речима. Хтео сам се уверити. И уверио сам се.

Прочитао сам сав ускршњи поздрав г. Милаша. Ви сте, г. уреднице, рекли за

њега да је леп. Али ми опростите што Вас морам издати — Ви несте тај поздрав дочитали. Узмите Ви тај поздрав као поздрав клиру и народу, па помислите да бедни народ у Далмацији, још пре неколико година неје најбоље са просветом стајао, ако је истина било оно што је у Задарској „*Истини*“ говорено било о томе, да су баш православни Срби у Далмацији са народним школама мизерно надарени, што и наш један човек, који је не давно кроз Далмацију путовао, потврђује и вели, да је чуо од тамошњих родољуба исте јадиковке, — велим Вам, имајте то на уму, па ћете се сагласити са мном, да је г. Милаш у своме поздраву салпо звоно без клатна, а не леп поздрав. Учините пробу. Подајте тај поздрав г. проти *Ђирићу* да га прочита у саборној цркви у Новом Саду, у нашој Атини, па ћете видети, колико ће га људи разумети. Можда наши доктори, али га неће разумети наши трговци, наше занатлије, наши ратари, наше бостанџије, и ако у просвети несу заостали за кршним Далматинцима. Ако је лепо звоно без клатна, онда је леп и овај поздрав. И да је још ученији и још оригиналнији, био би и још досаднији, још ружнији. Али то је посао просвећеног г. Милаша. Он сам нека одговара себи, да ли се оваквим по-

* Уредништво овога листа било је позвано и мислило је да проговори у овој немалој ствари, но пошто је ево наш пријатељ достојно окарактерисао непријатни овај догађај, то сматрамо да смо сад већ решени дужности да и ми посебно о истој ствари говоримо.

здравима што постизава, да ли се оваквим поздравима не тражи слава себи, а не Богу.

Не замерите г. уреднице, ову кратку аберацију. Мени је главна задаћа зауставити се на експекторацијама преосвећеног г. Милаша о унији. Ради тога сам тражио његов поздрав, ради тога сам се подвргао трудном послу да га прочитам, ради тога сам узео перо у руку.

На 11. страни свога поздрава пише г. епископ Милаш овако: „Од неколико већ година ми чујемо са неке стране да нам се казује, како православна црква нема разлога постојати, како је она одступила од некадашњег свог устројства, како је она у данашњем свом стању бесплодна и како се она мора измирити са западном црквом, па се с њом сјединити . . . . Ово се нама православнима казује најмеденијим ријечима . . . али у исто вријеме наводећи, како би, ради свог сопственог значаја, православна црква морала жељети нови *флоренцијски сабор*, који би имао изгладити разлике међу нашом и западном црквом . . . утврдити унију. Казује се и то, како ето и многи православни код нас, па чак и српски патријарх, уважавају што се са те стране ради у овоме погледу, те на основу овога и другогаче прориче се, да ће унија до половине или најдаље до конца будућег вијека . . . истина постати.“ Стоји брате овако, црно на бело. Овако се читало на Ускресу свима црквама задарске епархије. А народ, ако је разумео ове речи, морао се чудом чудити и проклињати „српског патријарха,“ који уважава рад на унији!

Наши новинари, и ако несудимали право, кад су проглашавали г. Милаша унијатом, сад су рекли истину. Преосвећени Милаш прогласио је *јавно и службено*, у храму Бога истинског, Његову Светост и ако не унијатом, али свакако бар пријатељем уније, прогласио га таквим у службеном спису, управљеном клиру и народу своје епархије.

Оваквога примера још немамо. Овога чуда неје још било. Ово неје смео учинити онај Милаш, који у свету хоће да вреди као паметан и озбиљан човек. Неје

смео ово учинити данашњем светом патријарху. И ја бих волео знати, да ли се преосвећени г. Милаш на ускршњој литургији згрозео, кад је помислио, каква се брука чита у његовим црквама о човеку, који ту бруку није заслужио. Та зар су православни храмови на то спали, да се у њима проклетству народном предаје поглавица једне целе цркве, ни крив ни дужан?! Имате ли Бога, имате ли душе?!

Можда ће се преосвећени г. Милаш изговарати, да он неје из своје главе ту бруку измислио. А он и вели: „Казује се и то.“ Но ако је било баш опортуну, да епископ Милаш спреми овакво ускршње јаје Његовој Светости, ако је било нужно спомињати и то „казивање,“ онда би хришћанска, братска и епископска дужност била рећи, да се томе „казивању“ не верује. Реците, преосвећени владико, шта би Ви помислили о томе српском патријарху, да је он н. пр. у своме божићњем поздраву осврнуо се на стање цркве наше у Аустро-Угарској, па дошавши на Далмацију, да је он н. пр. рекао: Далмација је добила новог епископа, али, вајме, о томе владици казује нам се свашта; босански попа скупио је у поговору своје једне књижице све његове грехе, или бар многе, изнео је гадних ствари из његова живота и рада, а он се неје опрао; осим тога, наше новине казивале су о њему да хоће да се поунијати, да под образном међу нама хода и т. д. и т. д. Како сте се Ви понели спрам Његове Светости, могла се и Његова Светост послужити истим начином спрам Вас. И Ви тад сигурно не бисте рекли, да је достојно учињено, као што и не би било достојно. И ипак би Његова Светост била спрам Вас у већем праву, јер ов „казивање“ потекло је из наше средине, а оно Ваше неје из наших извора.

Изговарање Вам дакле не би помогло. Ви несте учинили лепо, ни *лојално*. Осим тога има још једна, много црња. Ваш посао неје ни *солидан*. Несмо слепи да не видимо. Ви бисте хтели своје то „казивање“ подметнути г. бискупу Штросмајеру. Но ја сам читао и његову коризмену окружницу, на коју сте Ви циљали. Он казује овако: „Ја nikada do sad nisam,

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

niti ću ikada i jedne rieči izustiti, koja bi braću našu po krvi ili u vjerskom ili u plemenskom čuvstvu njihovom uvriediti mogla; pače protivno. Sjećam se pako dobro, da sam jedanput u Dalju u nazočnosti samoga patriarke, tada biskupa temiškovaškoga o ljubavi, slozi i jedinstvu među braćom i među crkvama govorio; pak mi je uzvišeni patriarka poslije pri objedu rekao: brate ja sve od prve do poslednje Vaše rieči, koje ste danas progovorili, odobravam.“ Ни словца више не говори г. Штросмајер о Његовој Светости. А ко год хоће нека суди о разлици између Штросмајеровог и Вашег казивања. Штросмајер не вели да је говорио о потреби новог флорентијског сабора, не вели да је говорио о одступању православне цркве од некадашњег устројства и т. д. Он не вели да је „узвишени патријарка“ — (опажете ли и у овом разлику, њему је „узвишени,“ а Ви немате учтивије титуле, у службеном спису, за патријарха српског) — такав његов говор одобрио и уважио. Он приповеда, да је говорио о љубави, слози и јединству међу браћом и међу црквама, а о томе се, преосвећени владико, може говорити на начин, да говор одобре и четверопрестолни патријарси. Штросмајер је онога дана говорио понут св. Кипријана картагенског, у непокованом издању. И Ви баш не хтедoste опазити, како се Његова Светост *коректно* изразила: Одобравам што сте данас говорили! Него сте Ви од тога коректног израза сковали: да чак и српски патријарх уважава оно што се с те стране ради у погледу уније. Е, мој господине, св. Кипријана ваља најпре да анатемисете, па онда да оцрните српског патријарха! Та Штросмајер је био у невољи, потиснут на обрану, и ипак неје имао срца да онолико рече о узвишеном патријарки, колико сте Ви рекли о српском патријарху. Он га неје оцрнио. Ви јесте. Наравно, брат у Христу ваља дубље да подухвати вадећи очи!

Па још и даље идете Ви. Велите, да се на основу и овога прориче, да ће унија брзо настати. А Штросмајер неје то про-рекао на основу одобравања Његове Светости, изреченог у том његовом даљском

говору. Како Штросмајер представља догађај са Његовом Светости у Даљу, види се јасно, да је Његова Светост опрезан човек, који зна шта говори. А како га Ви представљате своје клиру и народу, испада, да је Његова Светост неки глуп човек, лудо дете, које не зна шта говори, или ако то не, онда очита издајца цркве своје. А зло је и једно и друго. Само је срећа да ни једно ни друго није истина.

Штросмајер се попео лојалније спрам Његове Светости, но што сте Ви. А он је говорио из невоље. А Ви? Реците сами, како сте говорили и шта сте рачунали. Само немојте говорити, да сте из љубави спрам мира, да сте због среће светог православља онако ружно светога патријарха оцрнили немојте рећи, да сте му хтели у његовом трудном и врло мучном положају на помоћи бити. Вама ће бити врло добро познато у каквом је метежу нашао тај човек цркву, кад јој је вољом свог народа и милошћу свога цара и краља на чело дошао. Ви знате са каквим се неприликама има наш сваки епископ данас да бори, а да су те неприлике за Његову Светост понајвеће. И ипак сте пошли да му и Ви стварате муке, па баш у најделикатнијим и животним питањима! Слабо братство, слабо пријатељство, слабије од врбова клина! Или ће Вам зар годити, кад се у карловачком сабору буде расправљало о овом питању. Ако ничија, онда ће моја интерпелација пасти на сто пред Његову Светост, и он ће морати одговорити на њу, ради образа свога, ради образа цркве којој служи. А куд ће тада Ваш образ?!

Преосвећени владико! Сумњиве је вредности слава коју Ви тражите. Скандал ускршњи једва ће Вам што користити. Ја Вам не желим да се опет све против Вас сложи. А могло би се догодити. Само би данас ружно звонило: доле образину господине епископе! Лојалнији будите спрам оних који су до Вас, и поред све вике и свега „казивања,“ нешто држали. Или Вам можда баш годи, да Његова Светост ову Вашу беспримерну подвалу мери Вашу братску искреност и лојалност и у другим

стварима? Ако Вам то годи, онда је што друго. Само тад не кривите никога, до ли

своју неискреност, своју несолидност и своју нелојалност!

Из митрополије карловачке у очи Петрова дне 1891.

Млади саборлија.

О ДОТАЦИЈИ СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНОГ ПАРОХ. СВЕШТЕНСТВА.

Ошао ми је до руке „Меморандум“ г. Светозарч Петровића, намесника протопр. арадског и пароха В. С. Миклошког, — у погледу оживотворења српског православног патроната за уређење свештеничке и кантор-учитељске плате. — управљен српском народно-црквеном Сабору у Карловцима.

Како је питање о наплати свештенства једно од најважнијих у автономном животу нашем, јер интерес за ову ствар продире и у најдубље слојеве народа; то држим да је „меморандум“ овај врло важан и да заслужује особену пажњу. С тога би целисходно било, да славно уредништво исти у целој својој опширности у цењеном овом листу одштапа, како би свештенство и народ, сазнавши смер његов, могли своју рећи.*)

Дај да видимо пре свега, како се до сада развијало у нас питање ово и на ком основу је разрезиван парохијал, како би после тога испоредивши ново начело, које је у меморандуму истакнуто, са досадањим, могли увидети практичност овог новог предлога

Питање о дотацији свештенства занимало је све досадање Саборе наше, и једва је превишњим рескриптом од 10. августа 1868. г. решено. По овоме подељене су све парохије из целе митрополије у разреде — шест на броју — а као кључ овој подели узет је број душа. Питање је ово решено, али само на папиру, у пракси пак ни данас после 30 година није изведено нити је решено. Далеко би ме одвело, када бих овде наводио, ко је узрок томе,

*) Ми смо већ у 8. и 9. броју овога листа донели у тој ствари чланак преч. г. Светозара Петровића с натписом: „Озбиљна реч браћи свештеницима и меродавним личностима у српској православној цркви“, где је изложен и првобитни „меморандум“. А у 15. броју саопштили смо извештај „Са збора свештеничког у В. С. Миклошу“, где је опет реч о том питању. А држимо да није нужно да се тај „меморандум“ у листу сада опет саопштава, кад је већ изишао штампан у засебној књизи. Уредништво.

што законско одређење у погледу дотације није оживотворено; али ипак споменути морам, да је главни кривац тадашња наша предпостављена духовна власт, која ништа није учинила, нити је употребила нужну и оправдану енергију, да се сабором донесени и највишом потврдом освештани закон у свој својој опширности изведе. Да је у наше јерархије било више љубави према свештенству и народу, и да није тесногруда била према автономiji нашај у опште, одавно би скинуто било са днеонога реда питање ово; народ би се навикао на ову новину, а свештенство би мирно и спокојно служило Богу и народу. — Сабор од 1870. г. већ је одступио од рескриптуалног наређења у толико, што је општинама на вољу оставио, да свештенике или у готовом новцу или пак по старом начину (биром и штолом) плаћају, уредивши уједно и један и други начин наплате. — Са овим је тек наступио највећи неред и забуна. неке општине су усвојиле дотацију прев. рескриптом одређену, друге су давале бир и штолу, а многе нису никакo плаћале своје свештенство. Било је, да су и уредно наплаћени свештеници у овакој општој збрки и забуни злоупотребе чинили. Да би се у целој ствари што сигурније поступило и „глас народа“ чуо, позване су биле и епарх. скупштине да се о овој ствари изјасне. На основу свију података, што се на предмет овај односе, сачинио је бивши прота сомборски а садашњи свети патријарх наш Георгије предлог и поднео га је саборском одбору под 11. децембром 1876. год. на расправу.

Саборски одбор поднео је 1879. год. Сабору нацрт уредбе о дотацији, али овај нацрт није узет у саборску расправу. По овоме се на ново уводи штола, но уводећи штолу, задржава се поред ње стална плата, а не враћа се на бир. Уједно се на-

пушта рескриптуална подела по разредима, и за мерило плате свештеничке узима се број брачних парова по општинама. Сабор од г. 1885. упутио је по ново ову ствар одбору петнаесторице на претрес. Саборски одбор петнаесторице израдио је предлог за уредбу о дотацији, по коме је опет одбачена штола и бир, а задржана је стална плата, само што ову не дели као рескрипт по разредима, већ по броју брачних парова.

Са овим смо у кратко споменули главне мотиве, који су наше досадање саборе и саборске одборе у погледу дотације руководили.

Сада ћемо прећи на предлог г. *Светозара Петровића*. По овоме се плаша свештеничка не разрезаје на душе ни брачне парове, него на посед. Основ дотације свештеничке јесте „бир“, који народ на добро, на кућу и земљу плаћа и тиме врши дужност „православног патроната.“ — Овако уређени парохијал по поседу — по имању — имају сносити не само православни него и сви иновјерни, који међу тим купе од православних непокретно имање, које је оптерећено православним патронатом. За потврду овога позива се г. предлагач осим других „на 39. §. Регуламента илиричког“ обштенародних сабора у Карловци бивших 1769, 1774 и 1776; и нарочито на отпис бившег министра Трефора од 9. јуна 1884., у коме је нагласио: „Не плаћа иновјерац српског свештеника, него обавезност испуњава земља; од којег је испуњавања ове обавезности никакви закон не ослобођава.“

К овоме имају у другом реду као основ плате послужити *парохијске сесије*. Овде држим редуковане сесије, пошто г. предлагач није јасно навео какве сесије.

На послетку у трећем реду имају за основ плате послужити *приходи из клирицалног и народног фонда*.

Г. предлагач пита, на какву су цел основани ови фондови? И одговарајући на ово питање вели, да није цел да носе 2¹/₂ или 2% процента, него да ови као крвавим знојем и муком заслужени новци нашег свештенства и народа у тешким временима буду „узајамна услуга“, као помоћ онима,

из чијег су верског одушевљења постали. По томе, да се по примеру католика и једноверне нам браће Романа, купује са фондовским новцем ораћа земља, која нека се преда дотичним црквеним општинама у амортизациону обвезу. Један део — половина — прихода од ове земље служио би за дотацију свештенства, а друга половина за отплату куповне цене и камате. Тиме ће се дати прилика и овим црквеним општинама, где нема редукованих сесија, да стеку потребну помоћ. Осим овог начелног питања о изворима и распорезу парохијала, говори и о количини плате, по којој иста износи 800—1200 по селима, у варошима пак 1600 фор., осим слободног стана и огрева. (О парохијским сесијама не говори ништа.)

Оволико у главном о „Меморандуму.“

Начин наплаћивања свештенства треба да је основан на сигурном темељу. Сви досадањи покушаји наших сабора и саборског одбора не пружају нам довољно гаранције и довољну сигурност. Како број душа, тако исто и број брачних парова мења се, те по томе би се од времена на време и парохијска плата мењала, а то не треба и не сме бити. Плата једног српског народног учитеља, која је једном системизована, не мења се према броју школске деце, него остаје стална, а тако је исто и код других званичника, па тако треба да је и код свештеника. Са предлогом г. Петровића доскочило би се овоме злу, јер једном системизована и на непокретности разрезана плата остаје стална, ма да непокретност таква и у туђинске руке пређе. Када се узме у обзир још и та околност, да наш народ материјално пропада и да имање наше у туђе руке све више долази, онда је свака мотивација горњег предлога излишна. Када се није пре 20—30 година у томе правцу ништа радило, докле је наш народ у Банату и Бачкој у материјалном одношају цветао, то дај да се сада спасе оно што се спасти може. У погледу количине плате немам ништа приметити; наше свештенство није се никада тужило у погледу количине плате, — шта више оно би потпуно задовољно било и са рескриптуалном платом само да је иста осигурана

и да се редовно издаје. — него је подизало и подиже и данас глас свој против неуредног примања своје плате. Ја држим, да је наш народ дошао до тог уверења, да и свештеника треба према данашњим приликама чини сходно наплатити, у толико пре, што се од њега у првом реду захтева да морално и материјално унапређује српску књигу и просвету, да је виђен и чувен на зборовима и договорима, где се за благо цркве и народа већа, да примером послужи својим парохијанима у васпитању деце и вођењу дома свога.

Врло је уместан и сваке похвале достојан предлог, да се са новцем клирикалног и народног фонда народу у помоћ притече куповањем земље која би се црквеним општинама уз амортизационалну обвезу предала. Заиста је крајње време, да и наши народни фондови притеку цркви и народу у помоћ. Која нам је вајда од

У Банату о Вазнесењу 1891.

„милиона,“ када нам цркве и школе пропадају, када нам свештенство и учитељство пати и кубури а народ се у незнани крајеве сели да себи хлеба заради.

Овај предлог нека наш сабор усвоји у толико пре, што фондови тиме ништа не рескирају, него добијају, а сврху свега народу се пружа прилика да чува огњиште своје и да које наполицом које арендом себи хлеба прибави. У свима општинама, где Срби живе, треба куповати добру ораћу земљу са фондовским новцем, па да нас Бог види.

На завршетку ћу споменути, да је пречасни г. Петровић свој „момерандум“ врло лепо разложио и начело у погледу повратка и оживотворења српског прав. патроната са званичним списима и министарским одлукама поткрепио и образложио, услед чега му у име свештенства овим путем велим: Живео!

П. Д.

СЈЕТИМО СЕ И МИ ПАРОХИЈАЛНИХ ДОМОВА.

(Глас из Горњо-карловачке дијецезе.)

Док још нијесмо имали нашег јерархичног листа, ми смо подизали наш глас у разним политичним листовима, да треба надтијем настојати, да се свукуда подигну парохијални домови, па и сада поводом оног чланка из Срјема у 18. броју „Српског Сиона“ с натписом: „*Сетимо се и парохијалних домована*“, по нашим овде околностима надуњујемо исти чланак. Тај тамо хвале врједни писац описује, како је тешко свештенику онђе, где нема удобна стана, а ми ћемо овде додати, какове неприличне посљедице повлаче за собом те околности, где нема никаква парохијалног стана, и где су на више мјеста и сами свештеници криви тијем околностима, имајући у мјесту своју сопствену кућу.

Врло је лепо да свештеник има своју сопствену кућу, те с тим да обезбједи своју и онако посље своје смрти ничим неопскрбљену породицу, — али са друге стране гледајући, то повлачи за собом врло неугодне посљедице, па пошто те посљедице долазе увјек на уштрб јавног општег добра народног, — то она прва — од приватне нарави околност, — да би се

избјегле те по народне интересе неповољне околности, мора сасвим да ишчезне, јер овде у нашим крајевима има много мјеста, где свештеник имајући своју кућу, — „парохијални дом“ ма био он у најбољем реду, остави својој судбини, који кроз неколико година постане права „рујина“, као што је баш овде у Вргином Мосту, Блатуши, Вељуну итд.; па пошто је наравно на свјету све смртно, то онда иза смрти тога свештеника (који има своју кућу) какове неприлике долазе, не зна се јесу ли веће или по дотичну црквену опшину, која је обвезана правити парохијални стан, или по новодошавшег свештеника, који пошто се такви случаји већином на селу догађају, нема се онда где смјестити. Али крај овијех неприлика и по једну и другу страну, оваквим случајевима у неком виду спречава се и сам слободни избор пароха, — јер било је случајева, да се некоји свештеници онда понуђавају општинама и без набављања стана од општине, а и саме општине, са обзиром на материјалне жртве, могло би се догодити (као што је већ и било) да би се највише врзле око онога који неби искао од општине ста-

на, а оваково незаконито пактирање повукло би за собом опет као посљедицу трвеће између свештенства и опћина, јер кад би се случајно ће догодило, онда би видећи и друге опћине то, искале од својих свештеника такове и томе подобне „концесије“.

За то са обзиром на овакове неугодне посљедице, које су из овакових случајева већ произлазиле, а и у напредак порађати се могу, нужно би било, да консисторијска управа води евиденцију о томе, какви су и ће постоје „парохијални станови“ и да ли баш дотични парох станује у њему, и ми се тврдо надамо, да наша консисторијска управа и на челу јој садашњи заступник Његове Светости нашег Патријарха, високопречасни г. Мандатар-Протосинђел Платон Телечки, за љубав ничијег приватног интереса неће запостављати тако опште народне интересе, и да неће допустити, да који од свештеника својевољно тако напусти „парохијални дом“ и е тијем широм отвори врата изложеним овде неприличним посљедицама.

А да се кроз таково напуштање парохијалних домова спречавају и слободни избори пароха, а и у разним случајевима ће нема „парохијалних домова“ какове неприличне посљедице и по сами зашт и дисциплину црквену порођају се, — између толиких случајева навешћемо само два случаја, — а то један случај, како

се без парохијалног дома спречава слободан избор пароха, а други један случај, ће је консисторијска управа вршећи своју дужност, обављајући своју црквену дисциплину над дотичним парохом наишла на отпор. Дакле ево тих случајева: У парохији В. од покојног пароха напуштен је онђе стан парохијални по томе, што је исти у мјесту имао своју кућу. Томе стану сада нема веће ни трага. На исту парохију сада је расписан натјечај. Немамо ништа против сина тога пароха, сада младог свештеника, — али само унапрво констатујемо, да ако се из цјеле јерархије ма какви компетенти натјечали буду, главом јемчимо, да неће ника зав бити изабран, — осим тога свештеника, који има ту кућу. Дакле зар таково напуштање парохијалног стана не спречава — не ограничава слободан избор пароха?

А сада другом случају, код кога ћемо савијем кратки бити. У парохији Д консисторијска управа, вршећи своју службу црквену за нужно је нашла казнити ондашњег пароха, те приставити тамо администратора, — али на сав онај отпор тамо наишла је једино ради тога, што нема тамо парохијалног дома, и ми у колико познајемо тамошње околности, држимо да ће се и у напредак потезати тај немир све дотле, док се не набави парохијални дом.

Из кошара Вргина Мосиа.

С.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Извештај о јулијским седницама епархијске управе дијецезе бачке.) I. Дана 9. (21.) јулија о. г. држана је консисторијална седница бачке епархије у Новоме Саду под председништвом Његове Светости г. Патријарха Георгија, а у присуству г.г. протопресвитера: Милана Ђирића, новосадског, Милоша Папића, жабаљског, протојереја Павла Балте, пароха новосадског, Лазара Каћанског, пароха сентомашког, Јована Марковића, пароха новосадског, и г.г. Дра Мих. Полита и Александра Јовановића. Реферисао је и записник бележио: јеромонах Сергије Шакрак-Нинић, новоименовани конс. бележник, кога је г. Патријарх као таковога у почетку седнице присутним члановима приказао, на што је нови бележник и референт духовног

и административног одсека свечану заклетву на звање своје положио. За тим се прешло к расправљању и решавању предмета, који су на дневном реду — и од тих региструјемо: 1. Вис. кр. уг. Министарство просвете дозвољава, да Ђорђе Купушинац, искушеник манастира Ковиља, пре канонично прописаних година, може у мањашки чин ступити. — 2. Препоручени су за државну припомоћ: Ђура Јеврић, парох сегедински, Павле пл. Михајловић, свештеник у Новом Саду, Бранислав Поштић, протопр. капелан сомборски — 3. Решено је, да се све подручне цркв. општине и правосл. дарезљиви хришћани позову на скупљање и давање добровољних прилога за унутрашњи украс срп. прав. цркве у Бечу. — 4. Поновљена је консистор. наредба, да се цркв. столови не смеју продавати. — 5.

Расписаће се стечај на ђаконско место у Сомбору и на парохијско место у Пирошу. — 6. По ново ће се расписати стечај на парохије у Товаришеву и Ђурђеву. — 7. Дисциплинарна ствар против М. Ј. у Ст. Б. одлаже се, док грађански кривични суд пресуду не донесе. — 8. Павле Алексијевић, администратор парохије жабаљске, ослобођен је од подигнуте оптужбе. — 9. М. Р. администратор парохије у Сивцу добија укор због самовласти. — 10. Јереј Ст. М. у Ст. нагониће се, да издржи досуђену му епитимију. — За тим је још решено око 40 предмета, који се односе на бракоразводне парнице. — Исказано је решењем, да у будуће при донашању пресуде у бракоразводним парницама, као известилац и предлагач фунгира свагдашњи конс. бележник, који и друге предмете духовног одсека реферише.

II. — Сутра-дан, 10. (22.) о. г. држана је седница епарх. административног одбора под председништвом Његове Светости, г. Патријарха српског, Георгија Бранковића. Присутни су били: Милан Ђирић, прота новосадски, Стеван Кирић парох фелдварски; — Др. Стеван Павловић, Влада Стратимировић, Божидар Вујић, Стеван Јевтић и Др. Мих. Полит, фискал. Реферисао је и записник водио: Сергије Шакрак-Нинић, пр. конс. бележник — 1. Нови конс. бележник приказан је члановима епарх. адм. одбора. — 2. Узето је на знање, да је досадањи конс. бележник, Димитрије Поповић, наименован за епарх. прегледача рачуна. — 3. Јегарска срп. прав. цркв. општина добила је на градњу торња 300 фор. државне припомоћи. — 4. Прочитане су разне наредбе вис. кр. уг. Министарства и решење саборског одбора о спуштању постотка на хипотекарне зајмове са 7% на 6%. — 5. Дозвољена је градња нове школе у Сенти из закладе пок. Ђене Брановачког. — 6. Одобрен је у начелу уступак земљишта и давање припомоћи од стране новосадске цркв. општине — будућем срп. дечијем забавишту. — 7. Одобрен је уговор рац-милетићске цркв. општине са подузимачем ради позлате цркве — 8. Дозвољено је цркв. општини у Госпођинци, да прода неко своје земљиште и једну своју кућу. — 9. Изаслан је у Госпођинце прота жабаљски Милош Папић да учини извиђај због немира, који се тамо десеше. — 10. Донесено је решење у унутрашњем спору сегединске цркв. општине — 11. Разрешен је од дужности цркв. одбор у Ковиљ-

Сент-Ивану због тога, што је доказао, да није пријатељ својој цркв. општини и наређен је нов избор цркв. одбора. — 12. Наређен је извиђај у цркв. општини брестовачкој. — 13. Реорганизација цркв. општине у Мољу и конститутисање цркв. општинске управе — није одобрено, већ ће се поставити тамо привремени управни одбор, који ће докле, док се партијске страсти не стишају, управљати свим црквено-општинским административним и школским делима. — 14. Због уложеног призива против спроведене реорганизације цркв. општине у Шандору — одређена је истрага, коју ће сровести прота Милан Ђирић и Влада Стратимировић, чланови администр. одбора. — 15. Обнова цркв. општине у Пирошу није потврђена, док се ствар боље не извиди. — 16. Реорганизација цркв. општине у Бајши узета је с одобрењем на знање. — 17. Уништен је избор Станка Рајића за председника цркв. општине у Ков. Св. Ивану — и успостављен је за председника парох Стеван Стевановић. — 18. Цркв. одбор сомборски ослобођен је од оптужбе подигнуте од скупштинара Ђ. Николића. — 19. *Наређено је да се епарх. скупиштина дијецезе бачке сазове за 20. август (1. септембар) 1891.*

— (Седница школског одбора епархије бачке) одржана је 11. (23.) јула о. г. у Новоме Саду под председништвом Њ. Св. г. патријарха Георгија, а у присутности г. г. проте Милана Ђирића, Светозара Савковића, дра Младена Јојкића, школског референта Стевана В. Поповића и привр. епарх. бележника Сергија Шакрака Нинића. У овој седници претресено је врло много предмета, решено је више спорних ствари и наређено неколико извиђаја. — На молбу епарх. школског одбора одобрио је саборски одбор 1000 фор. на уређење архиве епархије бачке, о чему ће се известити и консисторија и административни одбор. — Одобрен је избор Кузмана Миловановића за учитеља у Силбашу и Ђорђа Петровића за учитеља у Парагама. — Некима учитељима издаће се декрети. — Умировљен је учитељ у Ади Драгутин Дадић, који је 52 године учитељску службу вршио. — Именовано је неколико привремених учитеља и учитељица. — Тужбе против појединих учитеља и учитељица издане су дисциплинарној комисији на даљи поступак. — На предлог епарх. школског референта држаће се месеца августа седница овога одбора, у којој ће исти референт поднети извештај о стању школа епархије бачке у го-

дини 1872 и о стању у години 1891, односно о променама за ово 20 година, који ће се извештај поднети и идућој епархијској скупштини. — Наложено је подручним шк. одборима епархије бачке, да у року од 15 дана поднесу извештај о успеху наставе по обављеним испитима, даље, да сачине статистичне школске исказе, да изложе мане својих школа, да склопе специјалне наставне планове за г. 1892, да предузму нужне оправке шк. зграда, да набаве потребна учила, да на упражњена учитељска места распишу стечајеве и да сведоџбе изабраних лица о учитељској способности поднесу увек у оригиналу са три равногласна преписа.

— (Патронат српске велике гимназије новосадске) држао је под председништвом Њ. Светости г. патријарха српског Георгија 11. (23.) јула о. г. своју седницу, у којој је решено више предмета Између осталог одлучено је, да се изведе генерална оправка гимназијске зграде, у којој је епископска резиденција. Трошак на ту оправку утврђен је на 3000 фор. Иначе се сасвим озбиљно мисли да се сагради нова епископска резиденција на земљишту до саборне цркве. — Усвојен је од професорске колегије измењени наставни план за шк. год. 1891—92. — Решено је, да се књиге, које се мисле уводити у гимназију, најпре пошљу на углед патронату. — Одлучено је, да у напредак плаћају сваке године сви ученици без разлике 2 фор. уписнине.

— (Нек служи као пример за чување наших црквених старина.) Садањи намесник *манастира Крушедола*, г. *Герман Бошковић*, дао је начинити два лепа *стаклена ормана*, те је у њих сместио одело архијепскога Максима, одело књагиње Љубице и све друге скупоцене и за нас Србе врло важне утвари, као еванђеља, крестове, путире и др. Тим ће путем ове ствари потпуно сачуване бити, јер их неће нико превртати и рукама дирати а ипак ће их свако моћи видети и дивити им се. Добро би било, кад би г. намесник дао направити и списак тих ствари са свим оним, што се знаде о њима, те и тај списак метнуо на углед посетиоцима св. обитељи. Држимо, да је сретна мисао ова била и да би требали сви манастирски настојатељи да се угледају на ово дело г. Бошковића, те да оне силне и дивне и скупе утвари и ствари по нашим манастирима тим путем сачувају. По нашим манастирима је врло много важних и значајних ствари, које су затворене тако, да их те-

шко ко може видети, ако нису баш сасвим и — забачене, да им се ни трага не зна; но на горњи начин са малим трошком и трудом — могу се лако отрћи заборава. На дело, г.г. настојатељи, па ће се и ваше име дуже спомињати и у народу и у манастиру! **М.**

— (Г. Лука Поповић) *парох панчевачки и сурадник овога листа* постављен је од Његовог Високопреосвештенства г. епископа вршачког, Нектарија Димитријевића, за *администратора протопресвитерашта панчевачког* на место пок. проте Васе Живковића.

— (Г. Спиридон Илић) *игуман манастира Раковца* одликован је од Његове Светости г. патријарха српског Георгија *црвеним појасем* на дан безмитних врачева 1. јула о. г., када је била слава манастирска. Честитом и заслужном игуману Илићу доиста и приличи то лепо одликовање.

— (Одликовање.) Његова Светост, патријарх српски г. *Георгије Бранковић*, одликовао је *црвеним појасем* новог консисторијског бележника епархије бачке, јеромонаха г. *Сергија Шакрака-Нинића*. Честитамо нашем сураднику на том одликовању!

ПОЗИВ НА ПРИЛАГАЊЕ

ЗА ГРАДЊУ

ЦРКВЕ У ТРЕБИЊУ У ХЕРЦЕГОВИНИ.

Српска православна црквена *општина у Требињу* у Херцеговини почела је да гради *цркву* на развалинама старих српских манастира. Црква је већ до пола готова. Пошто пак општини не достају средства да доврши градњу, то је изаслала два своја члана: г. г. *проту Саву Пјешчића* и *Стеву Перовића*, да *по српским местима* у Аустро-Угарској купе добровољне прилоге на поменућу цел. Речени изасланици имају од више власти државне дозволу за купљење прилога. Обраћамо пажњу српских родољуба на ове изасланике и молимо браћу и пријатеље Српства и православља, да притеку у помоћ нашој сиромашној али честитој браћи у кршној Херцеговини, с којом се ми вазда дичимо. Добровољни прилози на поменућу племениту сврху могу се слати и на г. *Стевана Черовића*, председника срп. прав. црквене општине у Требињу, у Херцеговини. Помозимо својски и искрено браћи Херцеговцима, да у Требињу дограде своју свету богомољу!

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

(Молимо поштоване писце, уредништва српских листова и издаваче књига, да нам своја издања на приказ достављају. Молимо тако исто славна уредништва, да нам своје листове у замену шаљу.)

— Летопис Матице Српске. Уређује А. Хаџић. Књига 166. Свеска друга за год. 1891. — У Н. Саду, срп. штампарија дра Св. Милетића. — 8-на, стр. 159. — Садржина је ово: 1.) О важности мењања усева у земљорадњи. Агркултурна расправа Мите *Пешировића*. 2.) Дојчин Петар. Драмски спев у три одељка, од Милана *Савића*. 3.) Грађа за природописну номенклатуру и за рибарско оруђе. Сабрао проф. Мојо *Медић*. 4.) Успомене из Италије, од дра Ђ. Дера. 5.) Може ли школа бити без телесне казне? Педагошка расправа Мите *Нешковића*. (Наставак.) 6.) Оцена Милоша Н. *Пејиновића* на приповетке Сима Матавуља: „Из Црне Горе и Приморја“. 7.) Изводи из записника књижевног одбора год. 1891. — Цена је овој свесци 70 новчића. Чланови „Матице Српске“ добијају годишње 4 свеске „*Летописа*“ и 6 свезака „*Књига за народ*“ бесплатно.

ОГЛАСИ.

Бр. 795. ех 1891.

Е. К. 269.

СТЕЧАЈ. 80 1—3

На парохију Средња Гора у Кореничком протопресвитерату, овим се расписује стечај.

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до 1. (13.) септем. 1891.

Из седнице Епархијске Консистоарије, држане у Плашком 20. јунија (2. јулија) 1891.

Епархијска Консистоарија Горњо Карлов. чка.

58 СТЕЧАЈ. 3—3

Ради попуњења учитељског места у Соки овим се стечај расписује. Плата је: 150 фор. а вр., 36 киб. жита за лебац, 2 ланца земље, огрев и слободан стан Од погребга где буде позват 50 новч. — (Или: чист новац 300 фор. а вр. осим стана.) У дужност спада: осим дневне и повторне школе, у цркви појати и сву младеж у истом обучавати. Молитељи треба сведочбама да докажу, да су учитељску школу као и испит из мађарског језика са добрим успехом свршили — најдаље до св. Илије о. г. м. шк. одбору овом.

У Соки 11. јунија 1891.

Драгољуб Вијатовић,
привр. учитељ и перовођа.Мила Стојићев,
цркв. шк. председник.

81

СТЕЧАЈ.

1—3

Пошто је на срп. вероисповедној школи у Чоки учитељско место привремено попуњено, то се на основу закључка м. шк. одбора држаног 8. јула 1891. отвара стечај.

Плата је 350 фор. у готовом, три јутра земље на коју учитељ порез сам плаћати има, бесплатан стан с бангом, од великог укуна 1 ф., за саму пратњу 50 н., из Марцибановог фонда 10 фор. и преко зиме за нећ нуждан огрев.

Учитељ је дужан децу у прописаним предметима настављати, цркв. слов. језику и мушку и женску децу нарочито обучавати, међу децом како у школи тако и у цркви дисциплину одржавати и као певцу милогласном појању их учити, и на послетку при цркв. школ. седницама перо водити. Рок јављању је 11. август о. г.

У Чоки, 14. јула 1891. год.

Ђура Стојанчев,
школски председник.

68

СТЕЧАЈ.

2—3

На два изражњена учитељска места т. ј. једног учитеља и једне учитељице српске вероисповедне школе Земунске овим се расписује стечај.

Плата је учитељу као и учитељици годишње 500 фор. и 100 фор. станарине.

Учитељ као и учитељица дужни су, школском уредбом прописане предмете у школи предавати, а мушки учитељ и у цркви појати.

Компетенти нека се обратe својим добро снабденим молбеницама у року од четир недеље, рачунајућ од првог увршења овог стечаја, потписаном школском одбору.

Из седнице школског одбора, држане у Земуну 6. (18.) јула 1891.

Перовођа:

Тома Марковић.

Председник:

Пет. Петровић.

63

СТЕЧАЈ.

2—3

Услед оставке г. Александра Паланачког, учитеља, расписује се овим стечај на овдашњој срп. прав. вероисповедној основној мушкој школи за ниже разреде. Рок стечају 6. (18.) августа о. г. Плата учитељска је у готовом новцу 420 форината, 2 ланца ораће земље, $\frac{1}{4}$ ланца баште у пољу, на коју учитељ порез плаћа, и стан у натури.

Дужност је изабраног учитеља за левом певницом у цркви појати и све уредбом прописане предмете у школи предавати. Ваљано инструиране молбенице имају се упутити на председништво школског одбора. Првенство имају они, који су и из мађарског језика оспособљени.

Из седнице школског одбора држане у Срп. Итебеју 29. јуна (11. јула) 1891.

Ст. Мишковић
перовођа.Тоша Дау
председник.

66

СТЕЧАЈ.

2—3

На упражњено учитељско место на срп. вероисповедној школи у М. Чанаду (Чанадској жупанији) овим се стечај отвара.

Плата је годишња следећа: 200 ф. а. вр., 10 ф. за дрва, 40 ф. за повторну школу, 20 ф. за перовођство ако изабран буде. 13¹/₂ катастралних јутара 1 класе ораће земље, која носи до 20 фор. годишње аренде по јутру. На ову земљу дужан је дотични учитељ порез плаћати. Поред тога слободан леп стан, са две собе, кујном, спајзом и подрумом са довољним сламњим огревом за себе и за школу; а при том и пространим бантом. Од укопа где позван буде, од имућних 1 ф. од сиромашнијих 50 н. Лична се пријава свакако у обзир узима. Уједно захтева се сведочба знања мађарског језика.

Учитељу у дужност спада све законом прописане предмете предавати, цркву редовно полазити и децу у црквеном појању обучавати.

Рок стечају је 15. август т. г. када ће се избор обавити. Ко жели ово место заузети нека се са својом ваљано инструираном молбеницом до 15. августа овомесном школском одбору пријави. —

Из седнице цркв. школског одбора у М. Чанаду 2. јула 1891. (последња пошта Apatfalva.)

Југо Поповић с. р. мл. Младен Јешић с. р.
перовођа. управитељ

Ш. С. 143.
ex 1891

СТЕЧАЈ.

75

1—3

Овим се расписује стечај на два празна места стипендијске закладе пок. Атанасије Бале, с којим је појединце скопчана годишња стипендија од 63 фор. а. вр.

Стипендије из ове закладе, које су у три разреда, по 63 фор., 84 фор. и 105 фор. подељене, могу се поред постепеног промицања из нижег разреда у виши, подарити само таким, у опсегу српске митрополије карловачке спадајућим православним ученицима гимназије, богословије, свеучилишта или академије, који не уживају нити друге какве, нити пак стипендије што су од истог основатеља код протестанских наставних завода у Дебрецину, Шарошпатаку и Пожуну установљене.

Сродници основатељеви имају првенство пред другим молитељима.

Молитељи имају своје са крштеним писмом, школском сведочбом, и сведочбом сиромаштва обложене молбенице до 15. (27.) августа т. г. српском нар. црквено-школском савету у Карловцима поднети.

У Карловцима 23. јула 1891.

Председништво срп. прав. нар.
цркв.-школског Савета.

70

СТЕЧАЈ.

1—3

Оставком г. Драгутина Дадлаћа, учитеља најстаријих разреда срп. вероисповедне мешовите школе Ађанске, остало је то место упражњено, на које се овим стечај расписује.

Плата учитељска износи у готовом новцу: 210 фор., које учитељ у месечним оброцима из благајне месне полит. општине у напред прима; 100 ф. у име огрева, чишћења школе и пилаћег прибора, које учитељ о новој години из речене благајне у једаред у напред прима; и 5 фор. у име оправке полупаних прозора у школи, из исте благајне; — 16 ланаца (à 2200□ хвати ланац) салашке земље на коју учитељ порезу не плаћа; на исту земљу спадајући припадак (компететија) пашњака општинског, на који учитељ сам порезу плаћа, и стан од 3 собе, кухиње, коморе, подрума, шупе, штале и дворишта са лепим бантом.

У дужност изабраног учитеља спадаће: у разредима, које му месни шк. Олбор определи, све — шк. Уредбом — прописане предмете предавати; у цркви једну певницу свагда држати; школску децу редовно и нотном црквеном појању обучавати и са истом при сваком богослужењу у цркви појати; годишњи попис школе: деце сваке године у два примерака обављати; перо у седницама цркв. шк. Општине и подручних јој органа свагда водити и годишње рачуне цркв. шк. Општине свагда скланати.

Молиоци који ово место получити желе, а који се Општини појањем у цркви преставити имају, нека своје ваљано снабдевене а оспособљењем из мађарског језика подкрепљене молбенице најдуже до вел. Госпојине 15. (27.) августа о. г. шк. Одбору овоме доставе.

Из седнице шк. Одбора држане у Ади 24. јуна 1891.

Лазар Шевић с. р. Милош Бешлин с. р.
капелан, перовођа. председник.

67

СТЕЧАЈ.

2—3

Ради попуњења учитељског места на вероисповедној школи у селу Грабовцу (Толњањској жупанији) које је оставком г. Бранка Влашкалића упражњено, овим се отвара стечај.

Плата је учитељска 120 фор у готовом новцу, даље: кост, квартир, огрев и послуга у Манастиру. У дужност му спада у цркви недељом и празницима појати, и децу томе обучавати, поред тога сходно се дисциплини манастирској понашати. Изискује се да је самац, свршен препаранд са знањем мађарског језика.

Молбенице имају се најдаље до 10. августа по старом календару т. г. на местни школски одбор у манастир Грабовац управити (р. р. Bonyhád).

У М. Грабовцу 2. јула 1891.

Доситеј Милетић, Антоније Марковић,
ђакон и перовођа. игуман и председник.

СТЕЧАЈ.

2—3

„Српска црквена оштина у Загребу“ отвара 1. октобра 1891. п. н. аутономну основну школу. те овим расписује стечај на једно учитељско место.

Учитељ има исказати школском уредбом од 1872. прописане способности. а дужност му је поред прописаних школских предмета у четири разреда обучавати ђаке и у црквеном појању.

Плата је годишња 700 ф. а. вр. и слободан стан у школској згради.

Онај који је вешт и ноталном пјевању, и маде изгледа на заслугу и код овдашњег српског пјевачког друштва.

Који желе дотично место заузети, нека се са молбом и сведочбама о свршеним наукама најдаље до 15. (27) августа о. г. обратe на потписано предсједништво.

Из сједнице цркв.-школског одбора. срп. прав. цркв. општине у *Загребу*, одржане 28. јуна (10. Јула) 1891.

Нико Гавела,
перовођа.

Милан Станковић,
предсједник.

С. О. 1494.
ex 1891.

СТЕЧАЈ.

73

1—3

Ради попуњења два упражњена стипендијска места у заклади Петровић-Харишевој, од којих је једно одређено за ученика струке трговачке, а друго за ученика струке занатлијске, овим се расписује стечај.

Стипендија износи годишње 300 фор. а. вр. Стипендије ове могу получити само младићи српске народности, и источно-православне вероисповести из земаља угарске круне; а стипендисте моћи ће своје стипендије само на наставним заводима (трговачким и односно занатлијско-обртничким) земаља угарске круне, а само изнимно и дозволом високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе и на наставним заводима у другој половини монархије или у иностранству уживати.

При једнаком својству молитеља имају првенство они, који немају имања, пред онима, који таковога имају, а у истим околностима имају првенство пре свију сродници основатеља, пок. Марије Хариш рођ. Петровић и мужа јој пок. Григорија Хариша из Земуна.

Молитељи имају своје, кршеним листом, лечничком сведоцбom о каламљењу богиња и стању здравља, школском сведоцбom о до сад свршеним наукама, и најпосле сведоцбom политичне власти о свом имаовинском стању обложене молбенице саборском одбору у Карловцима до 19. (31.) августа т. г. поднети.

У Карловцима 10. (22.) јула 1891.

Предсједништво саборског одбора.

Бр. 726. ex 1891.

Е. К. 263.

СТЕЧАЈ.

79

1—3

На парохију Рауеовац у костајничком про-топресвитерату, овим се расписује стечај.

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до 1. (13.) септем. 1891.

Из седнице Епархијске Консistorије, држане у Плашком 20. јунија (2. јулија) 1891.

Епархијска Консistorија Горњо-Карловачка.

С. О. 1495.

ex 1891.

СТЕЧАЈ.

74

1—3

Ради попуњења једног упражњеног стипендијског места у заклади пок. Гавре Адамовића овим се отвара стечај.

Стипендија ова износи годишње 300 фор. фор. за ученика средње школе, а 400 фор. за слушатеља академијских наука.

Стипендију из поменуте закладе могу получити сиромашни ученици српске народности и православне вероисповести, који су доброг владања и добро се и прилежно уче. Сродници фондатора имају првенство. Питомци ове закладе морају своје науке само на отаџбеним заводима у Угарској и Хрватској и Славонији слушати, а само с дозволом високе кр. уг. владе могу се и у иностранству учити.

Молитељи имају своје кршеним писмом, школском сведоцбom, сведоцбom сиромаштва, и лечничком сведоцбom о томе да су здрави, обложене молбенице саборском одбору у Карловцима до 19. (31.) августа т. г. поднети.

У Карловцима, 10. (22.) јула 1891.

Предсједништво саборског одбора.

78

СТЕЧАЈ.

1—3

Ради попуњења једног учитељског места на вероисповедној школи у Канаку отвара се овим стечај.

Плата учитељска је у готовом новцу 300 фор. а. вр., 25 кибли жита, 15 кибли кукуруза, 2 хвата тврдих дрва у име огрева, слободан стан са баштом, једна башта изван села од 800□ хвати, 4 ланца ораће земље, на коју сам учитељ порез плаћа.

Учитељу у дужност спада, све законом прописане предмете у школи предавати, школску децу у појању обучавати и при сваком богослужењу у цркви појати. Молитељи нека своје молбе са оригиналним сведоцбама о учитељској способности, овомесном црквеном шк. одбору најдаље до 15. августа поднесу, када ће се избор обавити.

Првенство имају они који су из мађарског језика испит положили и који се лично представе.

Канак, 14. јула 1891.

Дамјан Војновић,
перовођа.

Владимир Жупунски,
предсједник.

Ш. С. 118.
ex 1891.**СТЕЧАЈ.** 65 2—3

На упражњено место редовног професора на српској православној учитељској школи у Сомбору, који ће имати дужност да предаје српски језик, стилистику и српску књижевност са историјом књижевности, даље општи и отачаствени земљопис, историју српску, отачаствену и општу а по околностима и науку о земаљском уставу и немачки језик, и да приврвнике у специјалној методици тих предмета упућује, са обвезом предавања у 18—20 седмичних часова, — овим се отвара стечај.

С тим местом склопана је годишња плата од 1000 фор. а. вр. и 10% те плате у име станарине, и после сваких пет година успешне професорске службе годишња повишица од 100 фор. а. вр. а после 30 година службовања мировина у износу постигнуте плате.

На ово професорско место могу компетовати само они Срби православне вере, који су оспособљење за предавање горе поменутих наука на свеучилишту или којем вишем педагогијском заводу стекли, или те науке на тим заводима слушали, а првенство имају оспособљени за горње струке гимназијски или препарандијски професори. За случај ако таквих компетената не би било, имаће дотични за годину дана испит за професорско оспособљење положити.

Молбенице своје којима се имају приложити крштено писмо, сведочба о професорском оспособљењу односно о свршеним наукама, сведочба о досадањем службовању и најпосле сведочба о религиозно-моралном и политичном поведењу, ваља да компетенти поднесу подписаном председништву најдаље до 3. (15.) августа 1891.

У Карловцима 3. (15.) јула 1891.

Председнаштво срп. прав. нар. цркв.
Школског Савета.

57 **СТЕЧАЈ.** 3—3

На упражњено учитељско место у прво-четвртној школи у Меленцима овим се стечај расписује.

Плата је учитељу годишњих 500 фор. а. вр., слободан стан и огрев зими.

Осим школ. уредбом прописаних дужности обавезан је учитељ у цркви појати.

Рок је стечају шест недеља од дана првог увршћења истога.

Молбенице се имају на школски одбор упутити.

Из седнице школског одбора држане у Меленци 7. (19.) јуна 1891.

Милош Милошев,
цркв. шк. деловођа и ђакон.

Ђока Николић,
председник шк. одбора.

64 **СТЕЧАЈ.** 2—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељску штацију у Иванди (темишварска жупанија).

Плата учитељска састоји се из годишњих 400 ф. а. вр., паушала 5 ф., за своју потребу 2 хвата тврдих дрва и за школ. пећ колико дрва треба, са пристојним здравим станом од две собе, кујном, спајзом, свињцем, шталом и плодносном великом баштом; од укопа где буде позван 50 нов.

Дужност учитељу је у цркви појати, у томе и школ. децу обучавати и шњима редовно у цркву долазити и све школ. уредбом прописане предмете у школи предавати.

Ко жели ово место добити, нека се са својом ваљано инстурманом молбеницом до 31. јула (12. августа) т. г. на долеподписаног председника обрати. Ако је коме могуће и лично се дана 13. јула на св. Архангела Гаврила као на дан храма ове св. цркве прикаже, узеће се у обзир. Избор обавиће се 6. авг. т. г.

Примјечава се да и школеке четир ланца ораће земље имаде, која се за сада због нагомиланог порезног дуга под аренду даје.

Мишко Перинац,
первог а.

Васа Станојев,
председник.

59 **СТЕЧАЈ.** 3—3

Овим се отвара стечај на 2 учитељска места српске вероисповедне школе у Мокрину и то:

1. За I-ви и II-ги разред мушке централне школе са годишњом платом од 442 ф. 90 н., 3 ланца ораће земље, слободним станом, баштом и огревом у слами колико устреба.

2. За учитеља I ог разреда мешовите школе са годишњом платом од 442 ф. 90 н., 3 ланца ораће земље, у име станарине 120 фор. и огрев у слами колико устреба.

Дужност је учитеља све вис. школ. уредбом прописане предмете предавати и у цркви у певници појати. — Молитељи нека своје у смислу закона инстурмане молбенице, као и сведоцбу о положеном испиту из мађарског језика на потписаног председника до 11 (23.) августа т. г. поднети изволе.

Одбор задржава себи право, који ће од изабраних учитеља у којој певници појати.

Желити је, да су молитељи вични црквеном појању и да се овој општини лично представе.

Уједно се примећује, да је овд. политична општина решила од 1-ог јануара 1892-ге год. овако изменити учитељску плату: 600 фор., слободан стан и огрев — односно 600 ф., 120 фор. станарине и огрев без земље.

Из седнице школског одбора, држане у Мокрину 29. јуна (11. јула) 1891.

Кристофор Трифунац,
парох и управитељ.

Паја Бадрљига,
подпредседник.

Бр. 4025 из 1891. Од поглаварства општ. В. Кикинде.

управ.

76

СТЕЧАЈ.

1—2

Општина Вел. Кикинда овим отвара стечај на годишњу *стипендију* у износу од 120 ф. из „*Тешкеве закладе*“ за слушаоце академских наука на будимпештанском краљ. свеучилишту или политехници.

Рефлектанти на ову стипендију ваља да приложе својој молбеници:

1.) Извод из записника крштених, којим ће доказати православну вероисповест и народност српску, —

2.) Сведоцбу од надлежне управне власти о томе, да је молитељ из Угарске. —

3.) Сведоцбу сиромаштва, у којој треба да је означена и та околност, колико је деце у молитељевих родитеља. —

4.) Сведоцбу о испиту зрелости и школске сведоцбе од последње две године, као доказ сврху успеха у школи, —

5.) Лечничку сведоцбу сврху телесног здравља и накаламљењу краљских богиња.

У смислу министарске наредбе не сме ни један питомац уживати у једно и исто време две или више стипендија.

Рок за предавање молбеница траје до 1-вог септембра ове године по новом календару

Молбенице упућују се потписаном општинском поглаварству, — оне молбенице пак, које после горњег рока стигну, не ће се уважити. —

У Вел. Кикинди, дана 20. (8.) јула 1891. г.

Пера Јовановић,
пр. бележник.

Р. Телечки,
општински начелник.

71

О Г Л А С.

1—2

Православна црквена општина у Крњешевци даје на знање, да ће своју цркву споља и изнутра оправити (репарирати) све што спада у посао зидарски, столарски, лимарски и молерски; који ће се посао дана 20. јула (9. августа) т. год. у 1 сат после подне у просторији учионе на јавној јетинбеној дражби изнајмљивати. Процењена вредност посла јесте 1212 ф. 50 новч. а. вр. Лицитанти имају прије дражбе 10% пишманлука положити.

У Крњешевци, 9. (21.) јула 1891.

Ђока Радовановић,
цркв. перовођа.

Љубомир Трифуновић,
подпретседник.

„Српски Сион“ излази сваке недеље н. великом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 ф., на по године 2 ф., а на четврт године 1 ф. За старине земље на годину 5 ф. Из Србије прима претплату књижара В. Вазожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Бр. 53 м. Шк. О.

ex 1891. год.

СТЕЧАЈ.

77

1—3

Овим се отвара стечај на место *учитељице* при новоустановљеној српској вероисповедној школи у *Српском-Крштуру*.

Годишња плата учитељице састоји се из 350 ф. за редовну дневну и повторну школу, и $\frac{1}{4}$ јутра оранице за башту, на коју ће учитељица јавне терете плаћати. У име станарине добиваће годишње 50 ф. а за зимски огрев 15 ф. све догле. док општина школу не назида, а чим школа назидана буде, те учитељица у истој стан добије. престаће станарину добивати, а место 15 ф. у име зимског огрева. добиће сламе за зимски огрев колко јој потребно буде. Учителици спада у дужност све законом прописане предмете у четвороразредној и повторној женској школи предавати. Рок стечаја истиче 10 августа о. г.; с тога се позивају компетентке да законом инстурриране молбенице до реченог дана потписаном председништву припошу.

Из седнице м. школс. одбора држане у *Српском Крштуру* 11. јула 1891. год

Сима Моцаћ,
перовођа.

Л. Св. Дражић,
парох и председник
м. школ. одбора.

72

СТЕЧАЈ.

1—3

Овим се услед закључка местне цркв. скупштине од 7. Јула т. г. у Срп. Неузини за учитељицу на женској школи стечај расписује. Годишња плата у готовом новцу 300 ф. а вр., 20 ф. у име школске послуге, 5 ф. у име паушала, два хвата тврдих дрва, зимски огрев, слободан стан са баштом у износу од 200□ хвати.

Изабрана учитељица, дужна је осим законом одређених школских предмета учити женску децу ручном раду и православном црквеном појању.

Оне учитељице, које су раде ово место узети, нека своје молбенице са сведоцбom о свршеним наукама, положеном испиту из мађарског језика и добром владању најдаље до 6. (18.) августа т. г. овој црквеној општини пошаљу. Истог дана ће се и избор обавити.

Из ванредне скупштинске седнице, у Срп. Неузини 7. (19.) јула 1891. год. држане.

Витомир Максимчев,
срп. нар. учитељ и перовођа.

Коста Попов,
подпретседник.

Претплата и огласи шаљу се накнадној *штампарији А. Пајевића* у дунавској улици, а *рукописи* уреднику *Сави Петровићу* у *Нови Сад*.

За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.